

DE WEG NAAR VREDE

DALAI LAMA

& FRANZ ALT

**Mijn oproep aan de wereld in
een tijd van verdeeldheid**

Voorwoord

'Ik ken geen vijanden'

'Ik ken geen vijanden. Er zijn alleen mensen die ik nog niet heb leren kennen,' zei de Dalai Lama ruim twintig jaar geleden al tegen mij. En: 'Van je vijanden kun je het meeste leren. In zekere zin zijn zij onze beste leraren.' Dit zijn de wijze en tegelijk realistische woorden van waarschijnlijk een van de bekendste en tevens oudste vluchtelingen van de wereld. Hij leeft al zesenvijftig jaar in ballingschap in In-

dia. Hoewel hij sinds 1959 niet in zijn eigen land, dat door China bezet is, kan leven, koestert hij geen haat tegenover de Chinezen en de Chinese leiders. Integendeel. 'Ik bid vanzelfsprekend ook voor de communistische leiders in Peking,' zegt hij. Soms noemt hij zichzelf een 'communistische boeddhist' of een 'boeddhistische communist'. Lachend voegt hij eraan toe: 'In Europa zou ik op de Groenen stemmen, want de milieuproblematiek is van levensbelang.'

In drieëndertig jaar tijd hebben wij elkaar meer dan dertig keer ontmoet en hebben we vijftien televisie-interviews gehouden. Ik heb zelden een gesprekspartner gehad met zoveel empathie en humor. Niemand lachte vaker dan hij. Het is niet voor niets dat uit enquêtes blijkt dat hij beschouwd wordt als de meest sympathieke persoon ter wereld. Deze religieuze leider is de laatste jaren steeds meer waarde gaan hechten aan een ethiek die boven religie uitstijgt. En nu zegt hij zelfs iets wat uniek is voor een religieuze leider: 'Ethiek is belangrijker dan religie. Wij worden niet geboren als aanhanger van een bepaalde godsdienst, terwijl ethiek ons aangeboren is.' Tijdens zijn lezingen, die hij over

de hele wereld houdt, heeft hij het steeds vaker over een 'seculiere ethiek'. Albert Schweitzer noemde datzelfde verlangen 'respect voor het leven'.

De seculiere ethiek van de Dalai Lama overschrijdt nationale, religieuze en culturele grenzen en schetst waarden die alle mensen van nature hebben en die overal gelden. Dat zijn geen uiterlijke, materiële waarden, maar innerlijke waarden zoals aandacht, medeleven, ontwikkeling van de geest en het streven naar geluk. 'Als we zelf gelukkig willen zijn, moeten we meelevend zijn, en als we willen dat anderen gelukkig zijn, moeten we eveneens meelevend zijn. Iedereen ziet liever glimlachende dan sombere gezichten,' zegt de Dalai Lama.

Een van de centrale overtuigingen van de Dalai Lama is dat in ons streven naar geluk en onze wens leed te vermijden, alle mensen gelijk zijn. Daaruit komen de grootste verworvenheden van de mensheid voort. Wij zouden daarom moeten beginnen met denken en handelen op basis van een identiteit die in de woorden 'wij mensen' wortelt.

Oorlogen in het Midden-Oosten en Oekraïne, in Somalië en in Noord-Afrika, twintig mil-

joen vluchtelingen wereldwijd, burgeroorlogen in Nigeria en Afghanistan, de verandering van het klimaat en de aantasting van het milieu, de financiële crisis en de wereldwijde honger: de Dalai Lama meent dat wij al die problemen niet kunnen oplossen zonder een seculiere ethiek. In het volgende gesprek legt hij zijn revolutionaire stellingen uit. Wat de Dalai Lama voorstelt, is een revolutie van empathie en medeleven – een revolutie van alle voorgaande revoluties. Zonder empathie en medeleven zou de evolutie niet hebben plaatsgevonden.

In januari 2015 zei de Dalai Lama, vol verbijstering over de islamitische terreuraanslagen op de redactie van het satirische tijdschrift *Charlie Hebdo* en een joodse supermarkt in Parijs: ‘Soms denk ik dat het beter zou zijn als we helemaal geen religies meer hadden. Alle religies en heilige Schriften bevatten potentieel geweld. Daarom hebben wij een seculiere ethiek nodig die boven alle religies uitstijgt. Het is belangrijker dat er op de scholen onderwijs gegeven wordt over ethiek dan over religie. Waarom? Omdat het voor het overleven van de mensheid belangrijker is dat we ons bewust zijn van het gemeenschappelijke, dan dat wij voortdurend de nadruk leggen op

alles waarin we van elkaar verschillen.' Dit inzicht vormde de aanleiding voor het volgende interview.

Hier is zijn nieuwe boodschap, die de wereld kan veranderen.

Franz Alt
Baden-Baden, Duitsland